

I dag skal vi lese det siste av de 7 sendebrevene i Johannes' åpenbaring.

Prekentekest: Åp 3,14-22

Skriv til engelen for menigheten i Laodikea: Dette sier han som er Amen, det trofaste og sannferdige vitne, opphavet til Guds skaperverk: Jeg vet om dine gjerninger; du er verken kald eller varm. Hadde du bare vært kald eller varm! Men du er lunken, ikke kald og ikke varm. Derfor vil jeg spytte deg ut av min munn. "Jeg er rik," sier du, "jeg har overflod og mangler ingen ting." Men du vet ikke at nettopp du er elendig og ynkelig, blind, fattig og naken. Derfor gir jeg deg det råd at du kjøper gull av meg, lutret i ild, så du kan bli rik, og hvite klær som du kan kle deg med og skjule din nakne skam, og salve til å ha på øynene dine, så du kan se.

Alle som jeg har kjær, dem refser og tukter jeg. La det bli alvor og vend om! Se, jeg står for døren og banker. Om noen hører min røst og åpner døren, da vil jeg gå inn til ham og holde måltid, jeg med ham og han med meg. Den som seirer, ham vil jeg la sitte sammen med meg på min trone, likesom jeg selv har seiret og satt meg med min Far på hans trone. Den som har ører, hør hva Ånden sier til menighetene!

Slik lyder Herrens ord.

Laodikea var en av verdens rikeste byer på 90-tallet etter Kristi fødsel da dette brevet trolig ble skrevet. Byen lå i Frygia i Lilleasia, det som nå er Tyrkia. Byen lå gunstig til for handel, den var kjent for sitt bankvesen, og den var det vi kan kalle en industriby. Særlig godt kjent var den for produksjon av ull og tekstiler. Byen lå på et sletteland som egnet seg godt til sauehold. Det mest særmerkede med varene herfra, var den sorte ullen som ble brukt til sorte klær og tekstiler.

Laodikea var også kjent som et senter for legekunst. Byen var et viktig senter for medisin. Kilder fra denne tiden forteller om flere navngitte leger som var knyttet til deres medisinerskole. Det som gjorde dem berømt var først og fremst produksjonen av en spesielt god øyensalve.

Utenfor byen, som i dag ligger i ruiner, kan man fortsatt se deler av et imponerende vannforsyningssystem, en akvedukt, et rør av stein. Det var nødvendig for byen å lage et slikt anlegg for å hente vann fra et sted utenfor byen. Men vannet var dårlig. Det var helseskadelig å drikke fordi det var forurenset, og det smakte vondt fordi det var lunkent. Paradoksalt nok var byen i syd, Kolosse, kjent for sitt kalde kildevann, mens nabobyen i nord, Hierapolis, var kjent for sine legende varme kilder.

Menigheten i Laodikea fikk gjennom den teksten vi leste brev fra Herren Jesus selv. Apostelen Johannes var forvist til øya Patmos da han fikk en åpenbaring og et spesielt møte med Jesus, mange år etter Jesu oppstandelse og himmelfart. Jesus presenterer seg som Amen. På norsk betyr det greske ordet

amen det som er sant og pålitelig. "Dette sier han som er Amen, det trofaste og sannferdige vitne, opphavet til Guds skaperverk."

Jesus som er Sannheten personlig, han er også opphavet til Guds skaperverk. Som skaperverkets opphav kjenner han hver skapning til bunns. Ut fra dette får det han sier og hans dom sin vekt. Dette er ikke menneskers meninger og synsing om viktige spørsmål, men den allvitende Guds ord.

"Jeg vet", sier Jesus, "Jeg vet om dine gjerninger; du er verken kald eller varm; hadde du bare vært kald eller varm! Men du er lunken, ikke kald og ikke varm. Derfor vil jeg spytte deg ut av min munn." Som innbyggerne i Laodikea spyttet ut det illesmakende og urene lunkne vannet, slik ville Jesus gjøre med menigheten hvis den ikke vendte om.

Kirken var i en misjonssituasjon. Å være kald vil ikke nødvendigvis si å være aktiv motstander av Jesus, men heller å være uberørt, å ikke ha hørt evangeliet. Som kildevannet naturlig er kaldt og ikke oppvarmet, er den som er kald uberørt og uoppvarmet av Guds Ånd. Var du enda kald, da var det håp, er du lunken, da er det vanskeligere for da er du likegyldig og uengasjert mens du i det ytre går for å være kristen.

Det lunkne vannet i Laodikea var fordervet. Det lunkne mennesket er som vannet, ikke hva det gir seg ut for å være. I teorien har de lunkne menneskene sluttet seg til kirkens tro, men i praksis vil de ikke følge kirkens Herre. Han får ikke virke med sin Ånd, de vil ikke følge hans ledelse. Deres fremste kjennetegn er selvtilfredshet. De har gjerne funnet den "ideelle" form for kristendom og slått seg til ro med det. Ingen nød for at flere må bli med, ingen opplevd fattigdom i seg selv som driver til omvendelse.

Du sier: "jeg er rik! Jeg har overflod og mangler ingen ting." Men, sier Herren: "Du vet ikke at nettopp du er elendig og ynkelig, blind, fattig og naken." Så langt mellom illusjon og virkelighet. De levde på en løgn. Deres selvinnsikt var lik null. Jesus, sannheten selv, avslører og dømmer. Han vil spytte dem ut av sin munn som man gjør med lunkent vann.

Heldigvis, det finnes et alternativ: "Derfor gir jeg deg det råd, at du kjøper gull av meg, lutret i ild, så du kan bli rik, og hvite klær som du kan kle deg med og skjule din nakne skam, og salve til å ha på øynene dine, så du kan se. Alle som jeg har kjær, dem refsers og tukter jeg. La det bli alvor og vend om!" Den strenge refsende tonen som hittil har preget Jesu tale, blir her forklart. Det er kjærligheten som driver ham, omsorgen for sin menighet. Han vet det er bedre for menigheten at dommen kommer her og nå, for da gis det mulighet til å vende om. Kommer dommen først på dommens dag, da det er for sent.

"Derfor gir jeg deg det råd," sier Herren. Her er ikke befaling eller tvang. Mennesket er gitt en ufattelig frihet, og et enormt ansvar. Alle er gitt fri vilje til å avslå tilbudet hvis en heller måtte ønske det. Den allmektige Gud setter seg

ned ved siden av sin blinde, fattige og nakne venn. Han respekterer det svar som måtte komme. "Se, jeg står for døren og banker. Om noe hører min røst og åpner døren ..." Jesus ønsker fellesskap. Han ønsker å på ny, eller kanskje for første gang å komme inn i et menneskes liv. Han vil holde måltid. Som familien samles rundt kjøkkenbordet til måltidsfellesskap, ønsker Jesus å komme inn i menneskers liv for å være nær, for å gi av den maten han har å gi; åndelig mat, Guds ord og nattverd, for å styrke og fornye det kristne livet han gav i dåpen.

I Jesaja 55 sier Herren: "Hør, alle som tørster, kom hit og få vann! Kom, dere som ikke har penger! Kjøp korn, så dere kan spise, ja, kom og kjøp uten penger, uten betaling vin og melk!" Det han har å selge er gratis. "Derfor gir jeg deg det råd," sier Jesus, "at du kjøper gull av meg ... så du kan bli rik, og hvite klær som du kan kle deg med og skjule din nakne skam, og salve til å ha på øynene, så du kan se."

Å kjøpe av Herren vil ikke si å komme med egne oppsparte midler og kjøpe det en selv har gjort seg fortjent til å få, nei det vil si å ta imot den gaven gratis som bare Jesus kan gi, som han selv har kjøpt og betalt for oss. Herren vil at hans menighet skal være rik. Det dreier seg om en annen rikdom enn den velstand et overflodssamfunn som Laodikeas, eller for den saks skyld vårt samfunn i dag kan gi.

Herren vil gi gull, lutret i ild. Det er et bilde på den troen som er prøvet og ekte. I Første Petersbrev står det: "Selv forgjengelig gull blir prøvet i ild; troen, som er mye mer verd, må også prøves, så den kan bli til pris og herlighet og ære for dere når Jesus Kristus åpenbarer seg." Den troen som holder ut i prøvelser holder alltid.

Laodikea var kjent for sine klær av sort ull, pene plagg av god kvalitet. Herren tilbyr sin menighet hvite klær. Renhetens farge. De fine, kostbare klærne folk bar, kunne ikke skjule den nakne sannhet; skammen overfor Gud ved å stå Guds vilje imot og være under Guds dom. Jesus tilbyr sin hvite drakt, sin renhet og rettferdighet, det kan han tilby fordi han selv betalte prisen med sitt eget liv på korset. Uten den rettferdigheten Jesus gir, kan ingen bestå i dommen. Gud krever syndfrihet. Det kan kun han gi som har sonet verdens synd.

"Kom og kjøp salve til å ha på øynene, så du kan se." Øyensalve var en av de medisinske artiklene som Laodikea var kjent for. Men selv ikke denne salven kunne gi mennesker syn for at de trengte Jesus og den frelsen han kan gi. Kun Jesus kan helbrede for åndelig blindhet, og gi synet til ikke-seende.

Hvordan står det til med oss i dag? Skal tro hva Jesus ville ha sagt hvis han sendte brev til Rjukan menighet i dag? Er vi selvtilfredse, fornøyd med oss selv og det vi utretter? Eller kjenner vi på en lengsel etter å nå lenger med evangeliet, å styrkes mer i fellesskapet med Jesus og i tro og tillit til ham?

Det er viktig for oss også i vår tid å stanse opp og tenke gjennom hvor vi står. Vår kultur er pluralistisk, vi har mange sett av normer og verdier å velge blant. Vi påvirkes av omgivelsenes valg, familiens valg, venners valg. Hvor står vi selv, og har vi bruk for Jesus? Vi må spørre oss selv; Hvilken plass har Jesus i mitt liv?

Som Jesus forkynte dommen over menigheten i Laodikea, slik kan også du be ham vise deg hvor du står i forhold til ham. Du risikerer i verste fall en smertefull omvisning i eget liv. Den prisen er lav i forhold til hva du kan få av han som er Amen, det trofaste og sannferdige vitne, han tilbyr gull, lutret i ild, hvite klær å kle deg med og salve til øynene dine. Han vil tenne i deg en fornyet glød for sin sak, og gjøre deg til en kristen som brenner for Kristus.

”Den som seirer,” sier Herren, ”vil jeg la sitte sammen med meg på min trone.” Fellesskapet han innbyr til peker frem mot fellesskapet i det fullendte Guds rike. Den som seirer skal se ham ansikt til ansikt. Da skal han innby til måltidsfellesskap i himmelen.

Et hav av avstand mellom perspektivet i begynnelsen av teksten; å bli spyttet ut av hans munn, og på slutten av brevet; å få sitte sammen med Jesus på hans trone. Et hav av avstand, men likevel bare disse to mulighetene. ”Se, jeg står for døren og banker,” sier Herren. ”Om noen hører min røst og åpner døren, da vil jeg gå inn til ham og holde måltid.”

Ære være Faderen og Sønnen og Den Hellige Ånd som var og er og blir én sann Gud fra evighet og til evighet.